

УЛАДЫКА МІКАЛАЙ З КАНАДЫ — ГОСЦЬ БЕЛАРУСІ

ВІЗИТ У КАНЦЫ ЗІМЫ

Хіба што з доўгай, суровай, зацяжнай зімой можна параўнаць дачыненні старой Беларусі са сваёй эміграцыяй. Але, як гэта ў прыродзе заведзена, за зімой абавязкова надыходзіць вясна. Напэўна, надыход вясны адчуваючы, калі газарыць вобразна, і прыехалі на Бацькаўшчыну, якую пакінулі амаль што паўстагоддзя назад, у апошніх днях лютага нашы суайчыннікі з Канады і ЗША, прадстаўнікі так званай «паваеннай эміграцыі», альбо, калі быць больш дакладнымі, — палітычнай: найпачаснейшы Мікалай, мітрапаліт Беларускай Праваслаўнай аўтакефальнай царквы (сяліба ў Таронта), узначальвае створаны пры царкве Фонд дапамогі ахвярам Чарнобыля, М. Ганько, дырэктар Канадскага дабрачыннага фонду ахвярам Чарнобыля ў Беларусі, старшыня Эгуртавання беларусаў у Канадзе, і беларускі грамадскі і царкоўны дзеяч з горада Нью-Брансвіка, штат Нью-Джэрсі ў ЗША, спадар Васіль Русак. Прыехаўшы па запрашэнні Таварыства Беларускай мовы і БНФ суайчыннікі везлі на сваю радзіму так патрэбныя цяпер у Беларусі лекі для хворых дзяцей, што пацярпелі ад Чарнобыля... Ехалі, каб убачыць сваю Бацькаўшчыну і адчуць яе душой, лепш зразумець, што адбываецца тут цяпер, знайсці ўзаемаразумеенне з людзьмі новай Беларусі і па магчымасці падтрымаць свой народ, які ступіў на шлях незалежнасці і нацыянальнага адраджэння.

Гасцям была прапанавана вялікая і насычаная праграма. У першыя дні — наведанне Хатыні і Курапатаў, прыём у Беларускай экзархаце мітрапалітам Філарэтам, сустрэча са старшынёй Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. Шушкевічам і парламенцкай апазіцыяй, паездка на Магілёўшчыну па мясцінах, якія найбольш пацярпелі ад радыяактыўных выкідаў, сустрэчы і гутаркі ў клініцы Навукова-даследчага інстытута радыяцыйнай медыцыны...

У нядзелю, 1 сакавіка, уладыка Мікалай адслужыў літургію ў домашняй царкве Беларускай епархіі. Узнёсла і ўрачыста гучалі словы яго малітвы: «Усемагутны Божа, пашлі спакой усяму свету, тваім царквам, святарству,

багалоўнай краіне беларускай, усяму беларускаму народу, усім братам і сёстрам нашым, што па ўсім свеце раскіданыя, пашлі надзею ўсім удовам і сіротам, што беды і смуткі перажываюць, усім, хто пакутуе ад Чарнобыля на святой гэтай зямлі...» Маючы магчымасць звярнуцца да прысутных з пропаведдзю, уладыка Мікалай казаў аб прыгажосці беларускай мовы і праве кожнага чучь слова Божае на сваёй роднай мове. У гэты ж дзень ён адслужыў малебен у Петрапаўлаўскай царкве ў Мінску, дзе з гэтай нагоды сабралася шмат вернікаў, прыхільнікаў беларусізацыі праваслаўнай царквы. Хаця пэўныя зрухі ў гэтай справе ўжо і ёсць (некаторыя свяшчэннікі выкарыстоўваюць Евангелле на беларускай мове, кажуць малітвы і пропаведзі, арганізавана нядзельная школка для дзетак пры Кафедральным саборы), але да кардынальных змен яшчэ далёка. А да царквы і рэлігіі, між тым, вяртаецца і звяртаецца цяпер шмат разгубленых людзей, якія не ведаюць, да чаго імкнуцца, чаго трымацца, менавіта ў царкве яны шукаюць духоўнай падтрымкі і апоры. І калі ўжо прытрымлівацца логікі, то ў першую чаргу менавіта праваслаўная царква ў новай Беларусі ў той перыяд, калі пачаўся працэс адраджэння нацыі, фарміравання нацыянальнай самасвядомасці, павінна клапаціцца і дбаць аб духоўным выхаванні не проста абстрактнага хрысціянна, але і грамадзяніна сваёй зямлі, патрыёта, які шануе бацькоўскія традыцыі, ганарыцца сваім народам і яго здабыткамі.

Зразумела, што прыезд уладыкі Мікалая, епіскапа Беларускай аўтакефальнай царквы, выклікаў вялікую цікавасць грамадскасці Беларусі. Нашы замежныя суайчыннікі правялі некалькі сустрэч з прадстаўнікамі творчых саюзаў рэспублікі, а таксама далі прэс-канферэнцыю для журналістаў. На пытанне аб рэлігійным жыцці на эміграцыі В. Русак адказаў:

[Заканчэнне на 7-й стар.]

НА ЗДЫМКУ: сустрэча гасцей з Канады і ЗША ў аэрапорце.

Фота В. СТАВЕРА.

НА ДАРОЗЕ ДА РЫНКУ

І БАГАТЫЯ ТАКСАМА ПЛАЧУЦЬ

Да старшыні Саюза беспрацоўных Эдуарда НІКІФАРАВА ў мяне былі свае пытанні, але мне падалося больш патрэбным пачаць гутарку не з тых, загадзя прадуманых, а з таго, што яму набалела. Амаль што равеснік свайго прадпрыемства, Э. Нікіфараў большую частку свайго прафесійнага жыцця аддаў інжынернай працы і толькі год, як узначаліў прафсаюзна камітэт Канструктарскага бюро дакладнага электроннага машынабудавання. Ніколі да галавы не прыходзіла яму думка, што стане «падбукторшчыкам» — арганізатарам Саюза беспрацоўных.

— Вось што вы самі думаеце пра гэту сітуацыю?

— Хацеў бы пачаць, можа, з таго, што я прадстаўляю арганізацыю, якая яшчэ нядаўна была даволі вядомай у свеце вытворцаў абсталявання для заводаў мікраэлектронікі. Быў час, калі ў нас грошы не лічылі. А цяпер мы хіба вядомыя тым, што першымі ў Беларусі стварылі Саюз беспрацоўных.

— Выходзіць, даўнейшая прымаўка «багатаму і чорт дзяцей калыша» сёння да вас ужо не стасуецца. Але як жа здарылася, што багатае навукова-вытворчае аб'яднан-

не «Планар», адна назва якая выклікала заўважэнне, дажыло да Саюза беспрацоўных?

— Вельмі проста: дзяржава — уласнік нашага прадпрыемства — аказалася няздольнай забяспечыць усіх работнікаў аплатай працы. «Планар» быў манопалістам у Савецкім Саюзе ў стварэнні такога тыпу абсталявання. Асноўныя нашы спажыўцы знаходзіліся ў Расіі, на Украіне, на Каўказе, у Сярэдняй Азіі, карацей — за межамі Беларусі. А цяпер вось гэта між-дзяржаўная цераспалосіца [Заканчэнне на 7-й стар.]

З ПЛЫНІ ЖЫЦЦЯ

Божа, да чаго мы дажылі! Кожны дзень, уключаючы тэлевізар ці радыё, адкрываючы газеты, мы з жахам даведаемся, што закрыліся (і не адна!) фабрыка ці завод, абанкруціўся кааператыў ці нейкае прадпрыемства. На незапланаваную «кансервацыю» становяцца гіганты нашай прамысловасці, чые вырабы ведае ўвесь дзелава свет. Гэта аб'яднанне «Гарызонт», завод «Бабруйскшына», «БелаўтаМАЗ»... А вось яшчэ чарговае паведамленне (на здымку): апошняю змену адпрацаваў калектыў «Гомсельмаша», які свае камбайны адпраўляў не толькі для былых рэспублік Саюза, але і за мяжу.

Прычына адна: не хапае матэрыяльных, фінансавых і энергетычных рэсурсаў. Падпісаны ў снежні мінулага года ў Мінску дагавор СНД на пастаўку сыравіны, камплектуючых вырабаў і іншага з рэспублік былога Саюза, на жаль, не дзейнічае, застаўся толькі на паперы.

Фота С. ХАЛАДЗІЛІНА.

ЗАЯВА

НЕ ЗЛОУЖЫВАЦЬ СВАБОДАЙ

Спробы паказаць Вярхоўны Савет і Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь адзінымі вінаватымі ў распадзе эканомікі, падзенні жыццёвага ўзроўню людзей, іншых негатыўных з'явах — гэта не што іншае, як імкненне аслабіць дзяржаўную ўладу, узмацніць крызісныя працэсы, гаворыцца ў Заяве, з якой выступілі Прэзідыум Вярхоўнага Савета і Савет Міністраў Беларусі. У Заяве рашуча адвяргаюцца дамаганні апазіцыйных сіл аб правядзенні рэферэндуму. Вярхоўны Савет, Савет Міністраў імкнуцца вырашыць і вырашаюць карысныя для эканомікі і палітычнага жыцця рэспублікі праблемы. Аднак якраз гэта і не задавальняе тых, хто імкнецца прыйсці да ўлады і не прыйшоў да яе. З вуснаў асобных лідараў грамадска-палітычных рухаў і партый ва ультыматываўнай форме гучаць усё новыя і новыя патрабаванні, заклікі да адстаўкі існуючых структур, дзяржаўнай улады праз рэферэндум.

Заява заклікае да разважлівасці. Не трэба злоўжываць свабодай і дэмакратыяй, якіх мы так чакалі, да якіх так доўга і цяжка ішлі. Няхай лозунгам дня стане актыўны рух усіх уплывовых сіл у кірунку: ад барацьбы за ўладу — да ўмацавання ўлады, ад моцнай улады — да сумеснай стваральнай працы, да дасягнення эканамічнай і палітычнай стабільнасці ў грамадстве, у нашай суверэннай Рэспубліцы Беларусь.

З'ЕЗД У ВІЛЬНІ

САДРУЖНАСЦЬ УСХОДНЯЙ ЛІТВЫ

У Вільні адбыўся з'езд Садружнасці Усходняй Літвы. У яго працы прынялі ўдзел прадстаўнікі звыш 30 грамадскіх згуртаванняў, у тым ліку трох беларускіх — клуба аматараў беларускай народнай творчасці «Сябрына», Таварыства беларускай культуры ў Літве і рэгіянальнай Рады Беларускага народнага фронту «Адраджэнне».

Мэта новаўтворанага грамадскага аб'яднання — падтрымаць незалежную дэмакратычную Літоўскую Рэспубліку, дапамагчы Вярхоўнай Радзе, ураду рэспублікі ў вырашэнні сацыяльных, эканамічных, экалагічных і іншых праблем, садзейнічаць развіццю нацыянальных культур, абараняць правы грамадзян, гарантуемныя законамі Літоўскай Рэспублікі і міжнароднымі пагадненнямі.

ДНІ ПАМЯЦІ

28 лютага — 2 сакавіка ў Мінску адзначаны Дні памяці, прысвечаныя 50-годдзю масавага знішчэння вязняў мінскага гета.

Каля помніка загінуўшым на вуліцы Мельнікаўтэ (устаноўленага на месцы расстрэлаў — вядомай кожнаму мінскаму жўрэю «ямы») сабраліся на мітынг прадстаўнікі жўрэўскай абшчыны і грамадскасці горада. На ім выступілі вязні гета, якія цудам засталіся жывымі, сваяцкінаслужыцелі розных канфесій, прадстаўнікі гарадскіх улад і Узброеных Сіл, грамадскія дзеячы, літаратары, госці з Ізраіля і амерыканскага горада Дэтройта.

Лейтматывам выступленняў быў напамін аб пагрозе адраджэння фашызму, аб тым, што якім бы адзеннем той ні прыкрываўся, ён не мяняе сваёй чалавечаненавіснасці сутнасці.

МІЖНАРОДНЫЯ ВЫСТАУКІ

Польска-беларуская гандлёва-прамысловая палата, Інстытут навукова-тэхнічнай інфармацыі і тэхніка-эканамічных даследаванняў арганізавалі ў Мінску міжнародную выставку «Эксполь-92». Каля трыццаці фірм прывезлі ў сталіцу Рэспублікі Беларусь парфумерыю, абутак, швейныя і шклянныя вырабы, тэхналагічную дакументацыю на метала- і дрэваапрацоўчыя станкі і многае іншае. Замежныя фірмы: польскія, нямецкія, чэшскія і іншыя — змаглі заключыць з беларускімі бізнесменамі кантракты і здзелкі. НА ЗДЫМКУ: пя аднаго са стэндаў выставкі.

ЗНАК ЯКАСЦІ

«ЗАЛАТЫ ТРАФЕЙ»

Халадзільным камерам і маразільнікам Мінскага вытворчага аб'яднання «Атлант» прысуджаны «Залаты трафей» якасці. Гэта міжнародная ўзнагарода заснавана для адзнакі і заахвочвання фірм, што вылучаюцца якасцю сваіх вырабаў на міжнародным рынку. Яна прысуджаецца штогод Клубам лідараў гандлю ў Мадрыдзе — арганізацыяй, якая аб'ядноўвае ў сваіх шэрагах прадпрыемстваў 120 краін, а таксама выдавецкім домам «Офіс». За час існавання «Залатога трафея» (а ў гэтым годзе ён уручаецца 20-ты раз), толькі 6 сервісных арганізацый удасціліся такой высокай узнагароды. Прычым «Атлант» — першы сярод прадпрыемстваў, якія выпускаюць тавары народнага спажывання.

«Шэсць гадоў назад людзі паверылі ў перабудову. І вельмі не хацелася б, каб адчулі яны сябе падманутымі.

Наш шлях далёка не прамы і не ясны. Спачатку мы ішлі да сацыялізму «з чалавечым абліччам», потым — да «рэгулюемага рынку», цяпер, скажам прама, — да капіталізму. Аб'яўляем новы этап — пераходны перыяд. Успрыняты ён без захаплення. У былым Савецкім Саюзе яўна адбываецца расслаенне грамадства. Згодна з данымі сацыялагаў, сёння 0,5 працэнта насельніцтва сталі мільянерамі, а 85 працэнтаў апынуліся за рысай беднасці. І ўжо рэальна відаць, што ў былых кіраўнікоў ніякай канцэпцыі перабудовы не было. Была гучная фраза, палітычны лозунг. Шэсць пражытых гадоў можна параўнаць з боем, пачатым без разведкі, дэталёвай ацэнкі абстаноўкі, вызначэння канкрэтных мэт і задач, тэрмінаў іх дасягнення. У многім маюць рацыю выбаршчыкі: палітычныя догмы і барацьба за ўладу працягваюць душыць эканоміку».

Г. ЛАВІЦКІ, народны дэпутат Рэспублікі Беларусь.

ПЕРШЫ ЛАУРЭАТ

ПРЭМІЯ ІМЯ ОТА ГАНА

Дзіцячы ўрач Вольга Алейнікава, загадчыца аддзялення мінскай гарадской клінікі, дзе лечыцца «дзеці Чарнобыля», стала лаўрэатам прэміі імя Ота Гана. Прэмія прысуджаецца раз у два гады горадам Франкфурт-на-Майне. Так высока адзначаны яе заслугі ў барацьбе супраць лейкеміі і іншых ракавых захворванняў у дзяцей, якія пацярпелі ад чарнобыльскай аварыі.

В. Алейнікава стала першым з былога СССР лаўрэатам гэтай прэстыжнай прэміі з часу яе ўстапаўнення ў 1969 годзе. О. Ган — вядомы германскі вучоны, радыхімік, лаўрэат Нобелеўскай прэміі за даследаванні ў ядзернай галіне.

НА ПАЛІТЫЧНЫМ НЕБАСХІЛЕ

ГЭТА СПАКУСЛІВАЕ СЛОВА ЗГОДА

У лоне грамадска-палітычнага жыцця Беларусі даспявае чарговы плод дэмакратыі і перабудовы. Магчыма, праз месяц мы паведамім, што ў рэспубліцы нарадзілася новая партыя — Партыя народнай згоды. Несумненна, гэта будзе законнае дзіця ў вялікай сям'і, але ці пажаданае? Ці будзе яго песціць грамадства? Ці не затруць старэйшыя па ўзросту і таму больш вопытныя партыі і рухі?

Саму па сабе такую з'яву можна толькі вітаць, бо яна сведчыць пра тое, што прайшло ў нас аднапартыйнае здранчэнне, і выявілася, што ўсе мы розныя, хаця і складаем адзін народ, што кожны з нас хоча бачыць сваю Беларусь развітой краінай, а для сваіх суайчыннікаў — нармальных варункаў жыцця. І кожны бачыць і прапануе свае шляхі да мэты. Справа ў іншым: ці здолее новая партыя стаць той палітычнай сілай, якая знойдзе выйсце з сённяшняга крызіснага становішча і ці будзе дастаткова ўплывовай, каб за ёю пайшлі астатнія.

Васіль Даўгалёў, народны дэпутат РБ, які з'яўляецца адным з актыўных дзеячаў каардынацыйнага камітэта па заснаванню партыі, заявіў: «Мы павінны скласці той блок, які змог бы ўзяць на сябе ўсю адказнасць за выхад з крызісу шляхам рэформ, на аснове згоды і кансалідацыі палітычных сіл і партый і даверу народа». Арганізатарам новай партыі, відаць, дадае упэўненасці тая акалічнасць, што яна мае ўжо свой блок у Вярхоўным Саўеце, чым не кожная партыя ў Беларусі можа пахваліцца.

Беларускую партыю народнай згоды закладаюць людзі перш за ўсё з інтэлектуальных пластоў грамадства. Ідэя стварэння выйшла з асяроддзя народных дэпутатаў парламента, яе падтрымліваюць частка навуковай інтэлігенцыі ВНУ рэспублікі і людзей маладога беларускага бізнесу. Прабўшыся праз сталічны асфальт, яна дала парасткі, хай пакуль што і кволья, на перыферыі, сярод выскавай інтэлігенцыі. Есць у ёй нешматлікія прадстаўнікі рабочых. Калі ўлічыць, што партыя не ставіць сабе мэту стаць масавай, то для пачатку гэта ўжо немалы патэнцыял. Тым больш, што, бадай, усе палітычныя партыі на Беларусі маюць агульную адметнасць — яны дробныя. Ды, зрэшты, справа, відаць, не ў колькасці сяброў, а ў моцы ідэй, канструктыўнасці праграм, якія здольны прыцягнуць да сябе ўвагу шырокіх колаў грамадства і павясяці яго да абранай мэты.

Дык якія ж мэты ставіць будучая партыя, што мае намер заняць цэнтральную пазіцыю? Спыніць драматычнае развіццё падзей на Беларусі, дэградцыю эканомікі, ратаваць яе ад краху, а нашы сем'і — ад голаду і галечы, не дапусціць да сацыяльна-палітычных, міжнацыянальных і міжнародных канфліктаў. Выйсце новая партыя прапануе адно — згода ў імя рэформ, сапраўдных рэформ, а не імітацыі іх, рэформ не за кошт збыднення народа. Не ставячы пытанне, хто кім быў да жніўня 1991 года, не беручы пад увагу мінулыя палітычныя погляды і перакананні, арганізатары партыі цэнтра заклікаюць усіх заключыць хоць бы часовы мараторый на палітычную канфрантацыю, сваркі і звады.

Сярод тых мер, што прапануюцца ад імя будучай партыі згоды, бадай, няма ніводнай, якую нельга было б прыняць. Усе яны носяць вельмі канкрэтны, прыкладны характар, пачынаючы ад патрабавання гарантаваць рэальныя пражытчыны мінімум усім сацыяльна не абароненым групам грамадзян, і да прапановы запрасіць беларускую эміграцыю да актыўнай гаспадарчай дзейнасці ў Беларусі.

Дэклараваць можна многае, ды як дэкларавае выканаць? Партыя народнай згоды бачыць рашэнне праблем у заключэнні своеасаблівага «пакта згоды» паміж усімі палітычнымі сіламі ў імя прыярытэтных і неадкладных мэт. Такі дакумент прапануецца выпрацаваць на палітычным форуме, у якім прымуць удзел прадстаўнікі парламенцкіх фракцый, палітычных партый, прафсаюзаў, у тым ліку і неафіцыйных, асацыяцый прадпрыемстваў, дэлегатаў ад раённых і гарадскіх Саветаў. Удзельнікі форуму мелі б прыняць узгодненую праграму выхаду з крызісу і ўзяць на сябе аднаведныя абавязацельствы па яе выкананню.

Але стваральнікаў Партыі народнай згоды пужае сённяшняе непрымірймае процістаянне ў Вярхоўным Саўеце рэспублікі. Магчыма, экзаменам на сталасць новай палітычнай сілы стане рэферэндум аб даверы парламенту і ўраду і неабходнасці новых выбараў. Як і належыць прадстаўнікам партыі цэнтра, яны не хочуць нічога рабіць згарача. Пакуль каардынацыйны камітэт прытрымліваецца аргументаванай пазіцыі супраць рэферэндуму. Спадзяюцца на радыкальную рэформу ў Вярхоўным Саўеце, на фарміраванне кааліцыйнага ўрада народнай згоды. Калі гэтага не будзе, калі спадзяванні не спраўдзяцца, то, як заявіў В. Даўгалёў, група дэпутатаў, якія ўваходзяць у Партыю народнай згоды, палічыць неабходным падтрымаць рэферэндум.

Ці адгукнуцца на спакуслывы заклік да згоды ўсе тыя, да каго ён звернуты? Хто на гэта сёння можа адказаць з пэўнасцю? Бо нягледзячы на нашу правінцыяльнае заціска, у Беларусі кліпаць палітычныя страсці, растуць палітычныя амбіцыі. У нас адбываюцца тыя ж працэсы, што і на ўсёй тэрыторыі былой звышдзяржавы СССР. А ў такім вэрхале цяжка пачуць адзін аднаго.

Вацлаў МАЦКЕВІЧ.

ГАЛЕРЭЯ

«МЕДЭЯ»

Ў МІНСКУ

У канцы мінулага года значнай культурнай з'явай у Мінску і рэспубліцы стала адкрыццё першай мастацкай галерэі «Медэя», якая існуе пры аднайменным малым прадпрыемстве беларускай сталіцы. Усю работу, звязаную з дзейнасцю малага прадпрыемства і мастацкай галерэі, усклала на свае плечы маладая жанчына, якой неаб'яковы лёс роднай культуры, беларускага мастацтва. Аляксандра Саннікава — былы навуковы супрацоўнік Беларускай Акадэміі навук. Але прага зрабіць нешта сваё, унесці ў скарбонку нацыянальнага адраджэння свой уклад вымусіла яе на гэты дабрачынны крок. За тры месяцы было падрыхтавана тры экспазіцыі. Усе тры мастацкія выставы былі не падобныя адна на другую. Калі, напрыклад, на першай дамінантай усёй экспазіцыі былі скульптурныя творы вядомага маладога мастака У. Слабодчыкава, то далейшыя экспазіцыі рабіліся па іншаму прынцыпу.

Галерэю «Медэя» наведала ўжо некалькі тысяч чалавек, і ўсе яны змаглі не толькі пазнаёміцца з лепшымі творами мастакоў, скульптараў, майстроў дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва, але і набыць той твор, які ім спадабаўся. Дастаткова назваць імёны аўтараў, і стане зразумелым мастацкі ўзровень галерэі. Сярод іх, напрыклад, такія майстры, як І. Рэй, У. Тоўсцік, М. Селяшчук, У. Хадаровіч, Б. Казакоў, У. Кожух, Н. Шчасная, У. Сулкоўскі, Мікалай і Марына Ісёнкі, Павел і Уладзімір Масленікавы, А. Кузьміч, Г. Скрыпнічанка, С. Каткова, В. Касцючэнка і інш. Актыўны ўдзел прынялі і графікі, творчасць якіх вядома па-за межамі рэспублікі: В. Славуц, К. Паплаўская, А. Александровіч, У. Лукашук, М. Аўчынінкі, У. Мяховіч. Заўсёды вялікую цікавасць выклікае і раздзел дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва. Беларуская кераміка, творы з фарфору і фаянсу, дэкаратыўныя кампазіцыі з розных матэрыялаў у руках вядомых майстроў Т. Васюк, В. Чарняк, З. Раўко-Баўтрук, А. Дзятлавай, А. Мусінскай, С. Катковай, А. Масіенкі ператвараюцца ў цудоўныя рэчы, якія надаюць любому інтэр'еру цеплыню і гармонію. У апошняй экспазіцыі, акрамя дробнай пластыкі, дэкаратыўнай скульптуры, твораў з фарфору і фаянсу, керамікі, былі і габелены Т. Чуглазавай, Л. Густавай. У жанры міні-габелены цікавыя работы мастацкі А. Атраховіч.

На думку дырэктара галерэі А. Саннікавай, яе дзецішча дасць магчымасць наблізіць усё лепшае з мастацтва да глядача, выхоўваць у людзей высокі мастацкі густ. Галерэя зацікаўлена ў пашырэнні кола мастакоў не толькі вядомымі і прызнанымі майстрамі, але гатова прадастаўляць такую магчымасць і пачаткоўцам, адкрываць новыя імёны як у межах рэспублікі, так і нашых землякоў за мяжой. Дзейнічае ў гэтым кіраванні — высокі прафесіяналізм, прычым у розных мастацкіх плынях — ад рэалістычнага да сучаснага авангарда.

Галерэя мяркуюе быць пасрэднікам паміж мастаком і глядачом-пакупніком, а таксама цэнтрам эстэтычнага выхавання людзей на творах сапраўднага мастацтва. Кожны павінен займацца сваёй справай: мастак ствараць творы, а галерэя — прапагандаваць і

рабіць аўтару пэўную рэкламу. Галерэя зацікаўлена ладзіць пастаянныя кантакты і з замежнымі мастацкімі галерэямі, каб пазнаёміць і шматлікіх землякоў за мяжой з лепшымі работамі беларускіх аўтараў. Наш арт-бізнес робіць толькі першыя крокі, але спадзяёмся, што ён прынясе свой плён на карысць адраджэння беларускай нацыі.

Уладзімір ПРАКАПЦОУ.
НА ЗДЫМКАХ: У. КОЖУХ. «Палессе»; У. ХАДАРОВІЧ. «Нацюрморт з іконай»; вырабы беларускіх майстроў з фарфору.

ПАМЯЦІ РЫГОРА ШЫРМЫ

Нямала прыемных мінут падараваў апошні тыдзень зімы мінскім аматарам народнай песні. У сталіцы рэспублікі прайшла дэкада акадэмічных спеваў, прысвечаная стогадоваму юбілею кампазітара і дырыжора, збіральніка і прапагандыста харавога песеннага мастацтва Рыгора Шырмы.

Дзесяткі мастацкіх калектываў Мінска выйшлі на сцэны буйнейшых Палацаў культуры, каб не толькі прадэманстраваць сваё майстэрства, але і яшчэ раз напамінаць, якім дальнабачным быў наш славуці зямляк у сваім імкненні сабраць і захаваць для нашчадкаў скарбы беларускай народнай песні.

Адразу чатыры вялікія канцэрты адбыліся ў рамках харавой дэкады ў Доме настаўніка, Палацах культуры прафсаюзаў, трактарнага і аўтамабільнага заводаў. Прайшлі міжраённым агляды-конкурсы самадзейных і народных харавых калектываў. Лепшыя з іх выступілі ў заключным гала-канцэрце.

ВІЗИТ

У КАНЦЫ ЗІМЫ

[Заканчэнне.]

Пачатак на 1-й стар.

— У народаў спелых, гістарычна развітых рэлігія не робіць розніцы. Кожны верыць, як хоча. У нас, беларусаў, гэтага, на жаль, не выходзіць, няма талерантнасці поўнай адзін да другога, і таму гэта выглядае як змаганне. Бо кожны хоча, каб іншы быў падобны на яго. Але мы павінны захаваць нашыя традыцыі, якімі мы жылі, і гэтай традыцыяй была праваслаўная царква. Яна пераважна ў сваёй гісторыі была незалежнай царквою, пачынаючы з Наваградскага княства, і ў Вялікім княстве Літоўскім... Ёй давялося перажыць нямецкае цяжкасцей. У 20-х гадох яна зноў стала аўтакефальнай, але неўзабаве была зліквідавана і духавенства з ёю разам. У многім дзякуючы аўтакефальнай праваслаўнай царкве, мы змаглі ў эміграцый заставіць беларусаў, захаваць сваю беларускасць. У суверэннай жа краіне, якой абвясціла сябе Беларусь, павінна быць і сваё суверэннае царква. Трэба адрадыць аўтакефалію, і гэтая царква будзе з нашым народам. Гаворачы пра адраджэнне аўтакефальнай царквы, я не маю на ўвазе, што іншыя царквы павінны праследавацца ці што. Рэлігійныя праблемы ўвогуле павінны дыскутавацца толькі на ўзроўні ідэалогіі. У нас жа часам ідзе на палітычным. Вось цяпер, напрыклад, шмат гаворачы пра вунію, быццам яна многае дала ў нацыянальным сэнсе. Але пераглядаю гісторыю і бачу, што вунія праводзілася шмат у чым не для рэлігійных мэтаў, а для палітычных, для дэнацыяналізацыі Беларусі.

Гаворачы аб перспектывах аўтакефалізацыі праваслаўнай царквы ў Беларусі, уладыка Мікалай падкрэсліваў, што ён прыхільнік не рэвалюцыйных метадаў, а эвалюцыйных. Бо кожная рэвалюцыя робіць хаос. Менавіта таму на шляху да незалежнасці, на яго погляд, шмат можа зрабіць беларуская мова, якую загавораць з пастава беларускія праваслаўныя святары.

Спадар М. Ганько, які ў замежжы паспяхова авалодаў навукай адміністравання і бізнесу, дзяліўся ўласным вопытам

арганізацыі прадпрыемства, а таксама прапанаваў свае пасрэдніцкія паслугі для завязвання кантактаў з канадскім дзелавым светам. Прагучала і такая думка: Беларусь вядзе надта сціпную і вялую знешнюю палітыку. У Канадзе, напрыклад, якая адной з першых прызнала незалежнасць Беларусі, пра рэспубліку зусім мала ведаюць. А прыезды нашых парламентарыяў і дэлегацый эпизодычныя.

...Мне, як журналісту, даволі цікава было назіраць за гасцямі - суайчыннікамі, якія амаль паўвека не былі на гэтай зямлі. У першы дзень, калі сустракалі іх у аэрапорце: разгубленыя, сцішаныя, здзіўленыя, здавалася, яны доўга не апамятаюцца. Але ўжо на другі дзень яны рабілі ўражанне людзей, якія ніколі адсюль не ад'язджалі. «Мы сярод сваіх, гэта трэба разумець», — усё паўтараў М. Ганько. В. Русак, перапоўнены пачуццямі, не мог стрымаць слёз. А ўладыка Мікалай, нягледзячы на павяжны ўзрост, сан, з нейкай дзіцячай радасцю «штурмаваў» валы вакол Спасе-Праабражэнскай царквы, што ў Заслаўі. Родная зямля, свежы вясновы ветрык давалі яму сілу і энэргію, натхненне і апантанасць.

— Я еду з Беларусі, — гаворыў на развітанне ўладыка Мікалай, — з глыбокім перакананнем, што яна будзе беларускай! Тут жывуць вольныя людзі, якія цяпер ужо нічога не баяцца, кажуць тое, што думаюць. Мы маглі з вамі ўсімі шчыра і адкрыта гаварыць. Асабліва моладзь мяне радуе.

Я сустракаўся з мітрапалітам Філарэтам. Удзячны яму за прыём. Магу сказаць, што ў нас ёсць узвемаразуме.

На свае вочы ўбачылі бяду Чарнобыля і цяпер будзем лепш арыентавацца, чым і як дапамагчы свайму народу. Вы павінны ведаць, што мы — з вамі.

У цяжкую гадзіну працягаюць нам сваю руку браты-беларусы замежжа. Яны і мы — адно цэлае ў вялікім свеце. І перад нашчадкамі ў нас агульны доўг: пакінуць ім Бацькаўшчыну, якой можна ганарыцца.

Таццяна АНТОНАВА.

3 НОВЫХ ВЕРШАЎ

Пятрусь МАКАЛЬ

ШТО МЫ РАБІЛІ

Секунды цікаюць і ўцякаюць.
Болям, які ўжо не заглушу,
Думы бяссонныя апякаюць,
Агнём працінаюць навілет душу.
Што мы рабілі!
Што мы рабілі!
Пад варанячы канвойны грай
Самі дарогу сабе церабілі
У лагерны рай агароджаных зграй.

Што мы рабілі!
Што мы рабілі!
Не закідаўшы прымус і здэк,
Колькі сваіх аднаверцаў забілі,
Колькі пакінулі ў доў і калек.
І генералы, і радавыя
Уроўнены кулям і звані адным.
Завяя вўчыцай няўцешна вые
Над іх неведомым прыстанкам зямным...
Што мы рабілі!
Што мы рабілі!
Колькі аратых сваіх загубілі!
Горкая праўда гоіць і коле.
Ах, гавары не гавары,

Але яе не пачуюць ніколі
Замардаваныя плугары,
Што спакоўнек не збіраліся з тропу,
Дыбалі ў вупражы разам з канём,
Кормячы хлебам сябе і Еўропу
Пад несціханым сваім груганнем.
Што мы рабілі!
Камень драбілі,
Сталінскай мудрасці грызлі граніт,
Пад ногі таму, каго не любілі,
Шпулялі нянавісці дынаміт...
Душ не ўлагодзіць Вялікдзень і Сёмуха
Нам,
Гадаванцам дубца і свінца,
Вечным заложнікам трыццаць сёмага,
Якому, здаецца, не будзе канца.

Таццяна КАРШУКОВА

Найбольш за ўсё люблю на свеце
Цябе, вясны вясёлы вецер!
Твой цёплы подых,
Нібы колер,
Усё змяняе наваколле,
І зелянее лес і поле —
Што для душы патрэбна болей!
А сонца зыркае як свеціць!
Шугай, шумі, вясновы вецер!

СПОРТ

НА ПРЫЗЫ АЛЯКСАНДРА МЯДЗВЕДЗЯ

Ні жорсткая інфляцыя, ні імклівы рост цен не перашкодзілі правесці ў Мінску турнір на прызы вядомага барца Аляксандра Мядзведзя. Па традыцыі ў сталіцу Рэспублікі Беларусь з'ехаліся мацней-

шыя спартсмены планеты. І зусім зразумела, што гаспадарам дывана ў такой моцнай кампаніі прыйшлося вельмі цяжка на шляху да п'едэстала гонару. У фінальную частку турніру ўдалося пра-

біцца толькі тром прадстаўнікам Рэспублікі Беларусь — Сяргею Смалю, Шамілю Абдурахманаву і Аляксею Мядзведзю — сыну Аляксандра Мядзведзя. Дарэчы, Аляксей адзіны з нашых спартсменаў і стаў пераможцам у самай прэстыжнай цяжкай вагавой катэгорыі. Гэта ўжо не першы поспех нашага спартсмена.

— Інакш і не магло быць, — сказаў журналістам шчаслівы пераможца. — Я падтрымаў слаўныя сямейныя традыцыі. Мяне трэніруе бацька — Аляксандр Мядзведзь.

Звяртае на сябе ўвагу ўдалае выступленне барцоў Паўднёвай Карэі, якія першыя сталі ў большасці вагавых катэгорыяў.

Нам жа застаецца дадаць, што ў асноўным добрыя традыцыі беларускай школы барцаўбы, як паказаў прайшоўшы турнір, прадоўжаны.

НА ЗДЫМКУ: Аляксей і Аляксандр МЯДЗВЕДЗІ.

Фота М. АХРАМЕНКІ.

ЧЭМПІЁН ПЯТЫ РАЗ

Няўдалае выступленне канькабежца, шматразовага чэмпіёна свету Ігара Жалізоўскага на Алімпіядзе ў Альбервілі паставіла пад сумненне яго выступленне на першынстве свету па спрынтарскаму мнагабор'ю. Лічылася, што ён не складзе сур-

эзнай канкурэнцыі мацнейшым скараходам планеты. Але выдатны беларускі спартсмен змог падысці да гэтых спаборніцтваў у выдатнай форме. У чатырох забеггах, двойчы на 500 і 1 000 метраў, ён быў мацнейшым і не пакінуў сваім сапернікам ніякіх шанцаў.

Такого поспеху не дамагаўся ніхто са спартсменаў былога Саветаўскага Саюза. Мы віншваем нашага земляка з выдатнай перамогай. І ў той жа час не можам не пашкадаваць, што поспех Ігара Жалізоўскага чамусьці сціпла адзначылі газеты, радыё і тэлебачанне.

„Dromex Trading“

Внешнеторговое предприятие «Dromex trading» (г. Варшава), общество с ограниченной ответственностью предлагает заинтересованным предприятиям, фирмам, организациям сотрудничество а

- осуществлении импорта, экспорта, бартерных сделок;
- создании совместных предприятий.

Согласно вашему желанию гарантируем взаимовыгодные сделки на следующие товары:

- продовольственные и сельскохозяйственные;
- ткани всех типов, подстежки, молнии и другие прикладные материалы;
- обувь — польского и западного производства;
- косметику — польского и западного производства;
- пряжу шерстяную и синтетическую и другие товары.

Срок поставки — два месяца с момента заключения контракта. Цены устанавливаются в долларах США. Платеж: окончательный аккредитив, банковая гарантия, чек или другие формы, определенные сторонами контракта.

Если вы заинтересованы в торговом сотрудничестве с нашим предприятием, просим сообщить нам ваши предложения по адресу:

Trojańska, 7,
02-125, Warszawa, 75.
Tel: 46-30-80, 46-12-13, 46-17-72.
Fax: 46-30-80, 46-13-19.
Tex: 814521.

ПАШАНЦАВАЛА РЫБАЛОВАМ

Самымі ўдачлівымі рыбаловамі мінулага года па праву можна лічыць мінчан Б. Бялецкага і П. Сцяпэвіча, якія злавілі шчупака вагой 13 кілаграмаў 500 грамаў і серабранага карася — 2 кілаграмы 500 грамаў. Усяго ж 6 аматараў парыбачыць аб'яўлены Беларускім таварыствам паліўнічых і рыбаловаў пераможцамі леташняга конкурсу рэкорднай рыбы года. Ва ўзнагароду яны атрымаць дыпломы, медалі і рыбаловыя снасці. Лавіся, рыба, вяліка-вялікая і ў гэтым годзе!

У ВАШУ КАЛЕКЦЫЮ

НОВЫЯ ВЫПУСКІ ПОШТЫ

Беларускія філатэлісты папоўнілі свае калекцыі новым цікавым мастацкім канвертам, якога даўно чакалі. Канверт ці паштовую марку чакалі і да 90- і да 95-годдзя з дня нараджэння гэтага чалавека. Але па розных прычынах — адна з якіх, несумненна, была парытычнай — мы не дачакаліся гэтых выпускаў. І толькі сёння, калі многае ў нашай краіне змянілася, убачыў свет канверт, прысвечаны 100-годдзю з дня нараджэння Р. Шырмы — вядомага беларускага артыста, фалькларыста, харавага дырыжора, які многа зрабіў для беларускага

мастацтва. На канверце — партрэт Р. Шырмы (малюнак мастака Б. Ілюхіна) і юбілейны тэкст. У дзень юбілею — 20 студзеня — на мінскім паштамце праводзілася спецыяльнае гашэнне карэспандэнцыі памятным штэмпелем, у малюнку якога сілуэт Р. Шырмы.

Сказанае вышэй поўнаасцю можна аднесці і да другога юбілею. Нядаўна шырока адзначаўся 100-гадовы юбілей вядомага беларускага паэта М. Багдановіча. Гэты юбілей быў адзначаны не толькі выпускам мастацкага канверта з адлюстраваннем помніка паэту ў Мінску (скульптар С. Вакар, архітэктары Ю. Казакі і Л. Маскалевіч), але і спецыяльным штэмпелем. У малюнку штэмпеля — юбілейны тэкст «100 год з дня нараджэння Максіма Багдановіча», адлюстраванне ліры і гусінага пярэ, у частцы штэмпеля — беларускі нацыянальны арнамент. У дзень юбілею, 9 снежня 1991 года, на Мінскім паштамце было людна: філатэлісты з Оршы, Гомеля, Брэста, Маладзечна, Санкт-Пецярбурга, Рыгі, Масквы і іншых гарадоў і проста аматары творчасці паэта цяплялі стаялі ў чарзе, каб юбілейным штэмпелем пегасіць канверты для сваіх калекцый.

На гэты раз пошта парадавала філатэлістаў (што радка здаралася ў былыя гады) таксама выпускам спецыяльнай паштовай карткі з партрэтаў М. Багдановіча. На картцы пад партрэтаў — адлюстраванне кнігі, а таксама тэкст «100 гадоў з дня нараджэння. Беларускі паэт Максім Багдановіч, 1891—1917». Тут трэба адзначыць, што яшчэ ў 1983 годзе пошта СССР выпусціла канверт з адлюстраваннем помніка М. Багдановічу. І гэты канверт, на думку філатэлістаў, больш удалы, чым выдадзены да 100-гадовага юбілею. Не варта відаць, паўтараць адзін і той жа сюжэт на паштовых выпусках. Бо да юбілею Багдановіча не абавязкова было выдаваць канверт з адлюстраваннем помніка. Хіба мала партрэтаў паэта, яго фатаграфій, добрых ілюстрацый да яго твораў і г. д. Але ж лягчэй было паўтараць сюжэт з помнікам. Бо за многія гады пошта даволі добра набіла руку на паўтарэнні сюжэтаў на сваіх выпусках. І яшчэ адну прэтэнзію беларускіх філатэлістаў Міністэрству сувязі СССР і іншым, ужо не існуючым установам можна выказаць. Мастацкія канверты пошта пачала выпускаць у пачатку 50-х гадоў. У год выдывалася 100—450 сюжэтаў. А цішмат іх прысвечана беларускім пісьменнікам, паэтам, артыстам, дзеячам мастацтваў? Усяго некалькі. Я іх пералічу. У 1966 годзе быў выпушчаны да 90-годдзя з дня нараджэння беларускіх паэтэсы Цёткі (А. Пашкевіч) канверт з яе партрэтаў. 100-годдзю з дня нараджэння беларускага савецкага пісьменніка Змітрака Бядулі прысвечаны канверт, выдадзены ў 1986 годзе. Найбольшая колькасць паштовых выпускаў: марак, канвертаў, паштовых картак і спецыяльных штэмпеляў — прысвечана класікам бе-

ларускай літаратуры Я. Купалу і Я. Коласу. Выпускамі пошты адзначаны 75-, 80- і 100-гадовыя юбілей паэтаў. Праўда, да гэтага часу не адлюстравана ні на марцы, ні на канверце помнікаў паэтам, устаноўленых у сталіцы рэспублікі. Некалькі паштовых марак з розных серый прысвечана творчасці ўраджэнца Беларусі І. Хруцкага. Магіляўчаніну, народнаму мастаку Беларусі, жывапісцу-пейзажысту В. Бялыніцкаму-Бірулі прысвечаны мастацкі канверт з яго партрэтаў і спецыяльны штэмпель, выддзены да 100-годдзя з дня нараджэння. У серыі марак (дарэчы, пакуль адзінай) «Жывапіс Беларусі» ёсць мініяцюра з рэпрадукцыяй карціны В. Бялыніцкага-Бірулі «Ранняя вясна». У гэтай серыі ёсць маркі з рэпрадукцыямі карцін беларускіх мастакоў М. Савіцкага «Партизанская мадонна», І. Хруцкага «Партрэт жонкі з кветкамі і фруктамі», В. Цвіркы «Збожжа ўбрана», Я. Зайцава «Юны партизан». Яшчэ ў тыя гады (1967) быў выдадзены канверт, прысвечаны 450-годдзю беларускага кнігадрукавання. На малюнку гэтага канверта была адлюстравана гравюра 1517 года з партрэтаў Ф. Скарыны. Ужо апошнім часам, да 500-годдзя Ф. Скарыны, былі выдадзены маркі, канверт, паштовая картка і спецыяльны штэмпель, а летась пошта парадавала філатэлістаў выпускам канверта, прысвечанага беларускаму пісьменніку сярэднявекі, рэфарматару і кнігадрукарку Васілю Цяпінскаму.

Леў КОЛАСАЎ.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

ЗАСНАВАЛЬНІК:

Беларускае таварыства па сувязях з суайчыннікамі за рубяжом (таварыства «Радзіма»).

НАШ АДРАС:

220600, МІНСК, ПРАСПЕКТ Ф. СКАРЫНЫ, 44.

ТЭЛЕФОНЫ: 33-01-97, 33-02-80, 33-03-15, 33-16-56, 33-07-82.

Пазіцыя рэдакцыі і аўтараў, матэрыялы якіх друкуюцца на старонках «Голасу Радзімы», не заўсёды супадаюць.

Газета аддрукавана ў друкарні «Беларускі Дом друку» Індэкс 63854. Заказ № 511.

П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12